

«**شرق**» **تبعات بعدی اقدام آمریکا در سرقت محموله نفتی ایران و تخلیه آن را بررسی می کند**
بازگشت به نقطه صفر

عبدالرحمن فتح‌الهی: به دنبال گزارش روز گذشته «شرق» با عنوان «تهدید نفتی یا بلوف انتخاباتی» و تشریح چرایی فشار کنگره به دولت بایدن برای تخلیه محموله نفتی ایران ذیل نامه‌ای از سناتورهای جمهوری خواه و دموکرات، دیروز (یکشنبه) آسوشیتدپرس از آغاز روند تخلیه نفت توقیف شده (ایران) در تگزاس خبر داد.

صفحه ۳

	سرمقاله	
	چالش‌های ایران و روسیه	
	اردوان امیراصلانی	

	سرمقاله	
	چالش‌های ایران و روسیه	
	اردوان امیراصلانی	

در چند هفته گذشته شاهد نشانه‌های متعددی از فاصله‌گرفتن ایران و روسیه بوده‌ایم. با وجود اینکه به نظر می‌رسد همکاری نظامی دو کشور از ابتدای سال جاری تقویت شده است. حمایت غافلگیرکننده اما صریح مسکو از امارات متحده عربی در مناقشه ارضی در خلیج فارس ازجمله اولین این نشانه‌ها است. به نظر می‌رسد که شایعات عدم فروش جنگنده‌های روسی به ایران نیز تأییدی بر احتمال گسست این اتحاد باشد. درواقع، نظرات وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران حاکی از آن است که پروژه خرید هواپیمای جنگنده رادارگریز روسی، به‌ویژه سوخو Su-35 دیگر مطرح نخواهد بود. سخنگوی این وزارتخانه تأثیر این خبر را کم‌اهمیت جلوه داده و توضیح می‌دهد که ایران دیگر نیازی به دستیابی به چنین توان نظامی ندارد؛ اما به نظر می‌رسد که این بیانیته با سخنان حمید واحدی، فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، که به‌تازگی مجدداً یادآور شده بود که ایران مجبور به نوسازی «واگان هوایی سالخورده» است، در تناقض است. اکنون تولید ملی برای انجام این کار ترجیح داده می‌شود؛ به‌ویژه آنکه صنعت تسلیحات ایران توانایی مقابله با این چالش را دارد. این وزارتخانه همچنین افزود که در صورت عقد قراردادهای تسلیحاتی، برنامه‌ریزی دقیق در زمینه جنبه‌های حقوقی و مقررات بین‌المللی ضروری است. درواقع، به نظر می‌رسد که روس‌ها به برخی از خواسته‌های ایران تن درنדה‌اند و در نتیجه قرارداد منجر به تعلیق شده است. مسکو مایل به اجتناب از انتقال فناوری و تخصص تعمیر و نگهداری در ایران است و همچنین از تأمین شبیه‌سازهای Su-35 خودداری می‌کند؛ اما این توضیحات احتمالی از طرف مقامات تأیید نشده است. در هر صورت، فرمانده نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران تصریح کرد که خرید «در زمان مناسب» انجام خواهد شد. آیا ایران در بسیاری از بخش‌های صنایع دفاعی عملاً به مرحله خودکفایی رسیده است یا این قرارداد در شرایط سرد دیپلماتیک کنونی بین روسیه و ایران به تعویق افتاده است؟ از آنجایی که این قرارداد تسلیحاتی با سروصدای زیادی در ماه مارس گذشته هم‌زمان با سال نو ایرانی به‌عنوان یک بیروزی اعلام شد، لغو احتمالی آن موجب حیرت بیشتر است. درواقع، به نظر می‌رسد که روسیه رویکرد خود را در قبال جمهوری اسلامی ایران تغییر داده است. بیشتر تسلیحات ایران در طول جنگ سرد از هواپیمای جنگی گرفته تا زیردریایی‌ها و تانک‌ها از طرف روسیه تأمین می‌شد. وضعیت ایران به‌عنوان یک کشور تحت تحریم‌های بین‌المللی هرگز آن را به طور کامل از مدار تجاری روسیه خارج نکرد، باوجوداین مسکو فروش تسلیحات به ایران را به حدال ممکن کاهش داد تا بقیه مشتیریان خود در خاورمیانه را راضی نگه دارد. از زمان خرید سامانه ضد هوایی اس-۳۰۰ از روسیه در سال ۲۰۱۶، هیچ قرارداد تسلیحاتی عمده‌ای بین دو کشور امضا نشده بود. درگیری در اوکراین بازی را تغییر داد و همکاری گسترده جمهوری اسلامی ایران و روسیه با ارسال پهپادهاى پیشرفته به روسیه از سر گرفته شد.

قرار بود در ازای آن ارتش ایران از نظر تئوری به جنگنده‌های پیشرفته تجهیزات هوایی قدیمی و تا حدی منسوخ آمریکایی متعلق به قبل از سال ۱۹۷۹ و هواپیمای دوران شوروی سابق خریداری‌شده در اوایل دهه ۱۹۹۰ بهره می‌برد. با وجود تحریم‌های ۲۰ساله به‌ویژه درباره خرید تسلیحات، ایران چاره‌ای جز توسعه برنامه‌های تسلیحاتی ملی برای دورزدن این مشکلات نداشته است. برنامه موشک‌های بالستیک و پهپادهای پیشرفته که برای جبران کمبود هواپیمای جنگنده عملیاتی طراحی شده است، بخشی از این پویایی است که با موفقیت زیادی همراه بوده است. توسعه صنعت تسلیحات و تخصص آن دقیقاً به تقویت همکاری ایران با روسیه به شیوه‌ای مرتفی کمک کرده است. تحویل تعداد محدودی پهپاد شاهد به روسیه قبل از تهاجم به اوکراین نقطه عطف بزرگ در درگیری اوکراین بوده است. مدت‌ها پیش فرض بر این بود که تحویل تسلیحات در ازای خرید هواپیمای جنگنده روسی جبران می‌شود؛ بنابراین چشم‌انداز مدرن سازی ناوگان هوایی این فرصت را به جمهوری اسلامی ایران داد تا قابلیت‌های نظامی و پیش‌بینی قدرت خود را در سراسر خاورمیانه، که درحال حاضر به شبکه نیروهای نیابتی و تجهیزات متکی است، به میزان درخورتوجهی تقویت کند. با وجود اینکه هیچ تأییدیه رسمی اعلام نشده است؛ اما به نظر می‌رسد اکنون این چشم‌انداز به خطر افتاده است. این اولین‌بار نیست که روسیه به طور موقت توافقات نظامی خود با ایران را مسدود می‌کند. سابقه در این زمینه به تحویل سامانه دفاع ضدموشکی اس-۳۰۰ در سال ۲۰۱۶ تحت فشار ایالات متحده بازمی‌گردد. درنهایت، مسکو به تعهدات خود احترام گذاشت. همچنین، متحدان ایران نیز به دلیل تحریم‌های تسلیحاتی غرب تابعی به بهره‌برداری از محصولات صنایع دفاعی خود و فروش سخت‌افزارهای پیشرفته آن به ایران را ندارند. این موضوع درباره چین صدق می‌کند و تا حدی بیابگر تردید روسیه در این زمینه است. با این حال، زیر سؤال بردن قرارداد نظامی تهران و مسکو نمونه جدیدی از پیچیدگی و بی‌ثباتی است که مشخصه روابط دو جانبه دو کشور است. این مناقشه جدید بار دیگر عیرقابل اعتماد بودن روسیه را نشان می‌دهد که استعدادش برای ابهام استراتژیک به‌عنوان یک متحد شناخته شده است و امروز همه نشانه‌های بی‌ثباتی فرصت‌طلبانه را بروز می‌دهد. صرف‌نظر از اینکه آیا قرارداد اعلام‌شده براس 35-Su محقق می‌شود یا خیر، به احتمال زیاد جمهوری اسلامی ایران به تلاش‌های خود برای توسعه بخش ملی هواونوردی و همچنین بازتاب اتحاد خود با مسکو و مزایای آن ادامه خواهد داد.

روزنامه شرق

دوشنبه ۳۰ مرداد ۱۴۰۲ • ۴ صفر ۱۴۴۵ • ۲۱ آگوست ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۳۰ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: عربستان نیمار را آورد، ایران «پرنده‌فروش» و واشنگتن گام اول تحویل جنگنده‌های اثرگذار خود به اوکراین را برداشت و **یادداشت‌هایی از منصور انصاری**، بابک زمانی، باقر قائمی، حسن فتاحی

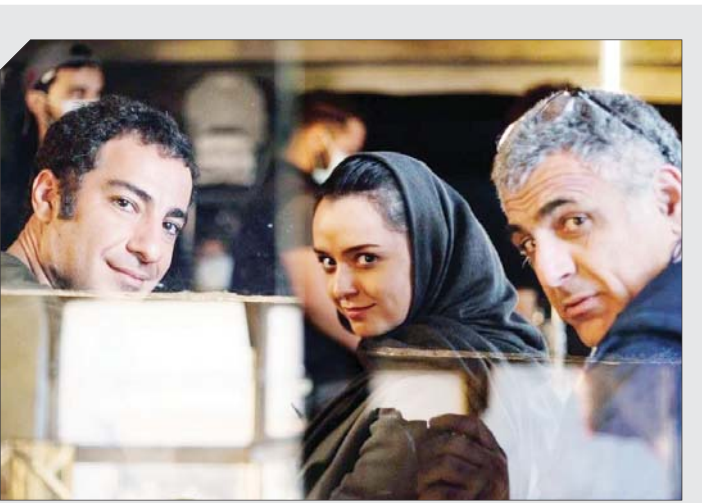
گزارش «شرق» از ماجرای محدودیت‌های غرب‌الگری با توجه به اظهارات جدید وزارت بهداشت در گفت‌وگو با موافقان و مخالفان آن

حریم نامشخص غرب‌الگری

می‌تواند درخواست آزمایش غربالگری کند؛ اما اگر اطلاعاتی در این زمینه نداشت، بدون هیچ مداخله‌ای دوران بارداری را سپری خواهد کرد و اگر جنین او به لحاظ ژنتیکی مشکلی داشت نیز به همان شکل به دنیا خواهد آمد. این نقطه دقیقاً محل اختلاف موافقان و مخالفان غربالگری است. مخالفان معتقدند اساساً ناهنجاری‌های ژنتیکی آن‌قدری زیاد نیست که تجویز این آزمایش برای همه یا اغلب زنان باردار ضرورت داشته باشد؛ اما سوسی دیگر این موضوع ریسک بارداری را در مناطق محروم و کم‌برخوردار می‌تواند افزایش دهد. القصه اینکه در این میان خبری که هفته گذشته از سوی اداره تجهیزات و فرآورده‌های آزمایشگاهی اداره کل تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو منتشر شد، هم به نگرانی‌های موجود دامن زد.

مریم لطفی: سروصدای محدودیت یا به عبارتی ممنوعیت غربالگری در دوران بارداری از اواخر سال ۱۳۹۹ شروع شد؛ اما ماجرا به‌تدریج جدی شد و وقتی قانونی جوانی جمعیت تصویب شد، نگرانی‌ها و هشدارهای متخصصان حوزه سلامت و فعالان حوزه زنان در عمل محقق شد؛ قانونی که تکلیف می‌کند ماما و پزشک متخصص اجازه پیشنهاده و آموزش ضرورت انجام غربالگری برای تشخیص ناهنجاری‌های جنینی را ندارند.

درواقع این موضوع به اختیار خود مادر خواهد بود. اگر آگاهی کافی داشت و به لحاظ مالی تأمین بود،

● عکس: محمد بدرلو

بهناز شیریانی: اگران‌های تازه سینماها در حالی آغاز شده که می‌توان در بین آنها فیلم‌های جدی‌تر را که عمدتاً به سببنمای اجتماعی شهرت دارند دید. هرچند تصور نادرستی است اگر احساس کنیم روزهای سلطه کمدی‌ها بر کیشه سینما تمام شده و می‌توان در ماه‌های پیش‌رو شکل دیگری از فروش کیشه را برای سینمای ایران متصور شد.

ماه‌هاست نبض فروش سینماها در دست کمدی‌هاست که اغلب فاقد کیفیت سینمایی لازم هستند. با این حال چشم امید سینماداران به فیلم‌هایی است که با عنوان کمدی، بسیاری را راهی سالن‌های سینما می‌کند و تا وقتی که اقبال مخاطب به چنین فیلم‌هایی ادامه دارد، طبیعی است که سالن‌داران هم از ادامه این روند راضی‌تر هستند. رکورد پر فروش‌ترین فیلم سال سینما همچنان در دست «فسیل» به کارگردانی کریم امینی است که تعداد تماشاگرانتش از پنج میلیون نفر گذر کرده است. «شهر هرت» دیگر ساخته این کارگردان هم در فهرست پر فروش‌هاست و در رتبه‌های بعدی فروش، عمدتاً فیلم‌های غیرکمدی به چشم می‌خورد. «دست‌انداز» ساخته کمال تبریزی به‌تازگی اکران شده است؛ فیلمی که سال ۱۳۹۸ کلید خورد و غیر از حضور در جشنواره بین‌المللی فیلم شانگهای، نمایش دیگری در داخل و خارج از ایران نداشت. یک فیلم کمدی

فانتزی که رضا کیانیان، حبیب رضایی، هدی زین‌العابدین، رویا نونهالی و همایون ارشادی در آن ایفای نقش کرده‌اند. کمال تبریزی در گفت‌وگو با ایسنا یادآور شد: «دست‌انداز» برای تماشاگر عادی سینماست و به شرط آنکه درک متقابل ایجاد شود. بیشترین همدات‌پنداری را خواهد داشت؛ چون ما عموماً خود را شکست‌خورده می‌دانیم و حسرت‌هایی داریم که به آنها نرسیده‌ایم. در نتیجه خیلی وقت‌ها آدها یک جور احساس ناراضیتی از شرایط دارند. فکر می‌کنم «دست‌انداز» برای چنین افرادی فیلم جذابی باشد که حرف برای گفتن دارد. اینکه تو بتوانی مدارجی را طی کنی فقط به تو بستگی ندارد، بلکه شرایط دیگری هم وجود دارد که همه اینها باید در کنار هم قرار گیرند. از این منظر فکر می‌کنم همدات‌پنداری مخاطب با قهرمان فیلم، خیلی بیشتر از مدل‌های معمول دیگر در سینماست و اگر دنیا را یک کلاس تصور کنیم، در «دست‌انداز» تلاش شده بیشتر نگاه‌ها به شاگردان ته کلاس باشد. «بی‌مادر» به کارگردانی مرتضی فاطمی تهیه‌کنندگی محمدرضا مصباح و علی اوجی دیگر فیلمی است که به‌تازگی اکران شده است. امیر آقایی، پردیس پورعابدینی، پژمان جمشیدی و منیرا حجازی در این فیلم ایفای نقش می‌کنند و داستان زندگی زوجی را روایت می‌کند که با اتفاق‌هایی وارد دوره‌ای و مخاطرات اخلاقی می‌شوند.

این گزارش را در صفحه ۱۱ بخوانید

یادداشت

تبعات غیر حقوقی تصمیمات محکمه

رئیس قوه قضائیه اخیراً در جلسه‌ای که فیلم آن در فضای مجازی منتشر شد، به موضوع تدبیر فضات در برخی پرونده‌ها اشاره داشتند و فرمودند در برخی پرونده‌ها ممکن است ابعاد دیگری به جز بعد حقوقی و قضائی وجود داشته باشد یا برخی سعی کنند ابعاد دیگری به آن اضافه کنند. توجه به این مسئله حتی از طریق مشورت به معنای خدشه به استقلال قاضی نیست؛ چراکه نهایتاً قاضی پرونده است که نظر خود را می‌دهد و معنای استقلال قاضی این نیست که در پرونده‌ای بدون تدبیر عمل شود. این دغدغه رئیس قوه قضائیه درخصوص تدبیر قضائی و لحاظ ابعاد غیر حقوقی در برخی از پرونده‌ها کاملاً مشهود است. واقعیت این است که در برخی پرونده‌ها ابعاد غیرحقوقی آثار و پیامدهای بیشتری به نسبت مسائل حقوقی به دنبال دارد و اتخاذ تصمیم با لحاظ این ابعاد نتایج و آثار بهتری را در پی خواهد داشت و هزینه‌های کمتری بر اشخاص یا سیستم قضائی تحمیل خواهد کرد. اما سؤال اساسی این است که تشخیص اینکه پرونده دارای ابعاد دیگری هم هست، با قاضی رسیدگی‌کننده است یا دستگاه قضا باید این موضوع را به اطلاع قاضی برساند. به نظر می‌رسد قاضی طبیعتاً کار رسیدگی به پرونده را انجام می‌دهد و با توجه به حجم پرونده و مشغله ذهنی نمی‌توان از ایشان توقع دید کامل و لحاظ همه ابعاد پرونده را داشت. چون برخی از ابعاد غیرحقوقی، امری خارجی و کاملاً جدا از سیستم و دستگاه قضائی است. بر این اساس این قوه قضائیه است که باید راهکاری برای این موضوع تعریف کرده و ابعاد و مسائل غیرحقوقی را به اطلاع قاضی برساند. با شرایط موجود به نظر می‌رسد روابط عمومی قوه قضائیه به عنوان رکن خارجی می‌تواند در این موضوع نقش اساسی داشته باشد؛ چراکه معمولاً پرونده‌هایی که درگیر مسئله غیرحقوقی می‌شوند یا در رسانه‌ها به آنها پرداخته می‌شود یا اشخاص درگیر در پرونده به نحوی سعی در اعلام این موضوع به سطوح بالا را دارند و طبیعتاً روابط عمومی در دریافت این موضوعات و اعلام آن به درون سیستم قضائی باید نقش فعالی داشته باشد. چراکه با وجود کثرت پرونده و دید حقوقی قاضی نسبت به مسائل، توقع اشرف کامل قاضی بر ابعاد غیرحقوقی و آثار آن در جامعه توقع بالایی است. در حالی که اتخاذ تصمیم بدون لحاظ ابعاد غیرحقوقی هم بعضاً آثار سونی به دنبال خواهد داشت؛ به عنوان مثال پرونده معروف فراب و گروه صنعتی سدید که هم از طریق رسانه‌ها و هم از طریق سهامداران خرد به اشکال مختلف اطلاع‌رسانی شد اما تصمیم اخیری که در پرونده گرفته شد و باعث سوختن هزاران میلیارد تومان سرمایه سهامداران خرد شد، نمونه بارز و ملموس این دغدغه رئیس قوه قضائیه است.

ادامه در صفحه ۵

رهر معظم انقلاب در دیدار اعضای ستاد بزرگداشت شهدای اردبیل:

انتقال سیره عملی شهدا به نسل جوان وظیفه‌ای مهم است

متن بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستاد کنگره ملی بزرگداشت سه‌هزارو ۴۰۰ شهید استان اردبیل که در تاریخ یکشنبه ۲۲ مرداد ۱۴۰۲ برگزار شده بود، صبح دیروز در محل برگزاری همایش در اردبیل منتشر شد.

صفحه ۲

۱۸ ایراد قانونی به‌جابه‌جایی وواگذاری عرصه‌واعیان سامانه حمل‌ونقل جانبازان ومعلولین

سومین سؤال از شهردار کلید خورد

۱۰ «شرق» گزارش می‌دهد

لایحه عفاف و حجاب به ایستگاه پایانی رسید

۲

دومین سهمیه المپیک برای دختر تیراندازی ایران

مورد جالب شرمینه

۹

آنچه گذشت

مجلس علیا، مجلس سفلی

۱۲

یادداشت

حسانیت‌های خطوط مرزی

احسان هوشمند

دیوارکشی امنیتی موجب شده بخشی از اراضی کشاورزان در غرب دیوار مرزی با افغانستان قرار گیرد و نیروهای مرزی طالبان با بهانه اینکه مرز دو کشور دیوار مرزی است، مزاحمت‌هایی برای مرزبانان و حتی کشاورزان و مردم عادی ایجاد کنند. در سال ۱۳۸۱ پروژه ساخت دیوار امنیتی میان ایران و افغانستان آغاز شد. برخی رویدادهای مرزی از جمله برنده‌شدن برخی اشخاص و انتقال آنان به درون افغانستان یا انتقال خودروهای سرقتی به‌ویژه برابرد به داخل افغانستان و نیز قاچاق انسان، مواد مخدر و برخی ناامنی‌های دیگر موجب شد دیوارکشی در مرز مشترک با افغانستان در دستور کار نهادهای ذی‌ربط مرزبانی و امنیتی کشور قرار گیرد. البته دیوارکشی شامل تمام مرزهای ایران و افغانستان نشد و از حدود ۸۱۵ کیلومتر مرز مشترک حدود ۱۳۰ کیلومتر دیوار تا امروز احداث شده است. البته دیوارکشی به مرزهای مشترک با کشور پاکستان نیز کشیده شد. در بخشی از مناطق مرزی برخی موانع طبیعی چون کف رودخانه هیرمند که مرز مشترک ایران و افغانستان است و چون وسط رودخانه هیرمند، نقطه صفر مرزی است و گاهی این رودخانه طغیان می‌کند، موجب شد تا به دستور مقامات کشوری، طراحان دیوار، ساخت دیوار را نه در نقطه صفر مرزی بلکه در ساحل بستر رودخانه و با مقداری فاصله از رودخانه یعنی میان ۲۰۰ تا ۵۰۰ متر فاصله از رودخانه احداث کنند. اقدامی که از سویی باعث شد تا چند هزار هکتار از اراضی کشاورزان ایرانی و مرزهای کشور در آن سوی مرز قرار گیرد و از دیگر سو موجب شود تا با حاکمیت طالب‌ها بر افغانستان، به دلیل بی‌اطلاعی این نیروها یا لج‌بازی‌های ویژه طالب‌ها، نیروهای حاکم بر مرزهای مشترک بر ایران ادعا کنند دیوار حدود مرز دو کشور را مشخص کرده است. به سخن دیگر یعنی دیوار مرزی نه با میل‌های مرزی بلکه با دیوار مرزی مشخص می‌شود. این وضعیت موجب شده کشاورزان و مردم محلی به‌ویژه مالسکان و کشاورزان که بین دو هزار تا پنج هزارو ۵۰۰ هکتار از زمین‌هایشان در غرب دیوار مرزی قرار گرفته است، برای سرزدن به زمین‌هایشان یا کشاورزی با موانعی روبه‌رو شوند و حتی گاهی با اذیت و برخورد خشن و کتک‌کاری طالب‌ها مواجه شوند. از جمله سال گذشته تعدادی از نیروهای طالب در منطقه زکب بین میل ۵۶ و میل ۵۷ مرزی دو کشور اقدامات غیرحرفه‌ای و تحریک‌آمیزی در پیشت گرفتند و این رویداد به درگیری محدودی میان مرزبانان دو کشور منجر شد که تلفاتی در پی داشت.

۱- اگرچه دیوارکشی میان ایران و افغانستان پیش از حاکمیت طالب‌ها بر افغانستان ساخته شده و دولت‌های پیشین افغانستان از حدود مرزی آگاه بودند و هیچ ادعایی درباره حدود مرزی نداشتند، اما طلبه‌های افغانستانی که در سال‌های اخیر به قدرت رسیده‌اند، اطلاع و آگاهی چندانی از مقررات بین‌المللی و حقوق بین‌المللی و معاهدات دوطرفه ندارند.

ادامه در صفحه ۴